

KVPL 1. forduló

Kedves Versenyzők!

Az I. forduló a „Múzeumi forgatag” nevet viseli. A „beszélő köntös” nyomában címmel, időszakí kiállítást tekinthettek meg a Cifrapalotában. Mikszáth híres regénye egy különleges köntösről szól, egy ruhadarabról, ami védelmet biztosított viselőjének. Mi sem természetesebb, hogy e téma kapcsán nagytító alá vesszük a 16-17. századi Kecskemétet a török hódoltság idején.

Betekintést nyerhettek régi céhmesterek életébe, olvashattok a korabeli vásári forgatagokról, megismerkedhettek a ferences atyák tevékenységével vagy megfejthetitek a kaftán rejtélyét.

Múzeumi bejelentkezés módja:

- *telefonos egyeztetés*
- *hivatkozás a KVPL versenyre*
- *a látogatás ingyenes*

1. Cifrapalota története

Az épülettel kapcsolatban hamis mondatokat olvashattok. Tegyétek azokat igazzá!

A Dózsa György út és a Szabadság tér találkozásánál lévő házat 1882-ben Farkas Gábor és Boros Pál tervezte barokk stílusban. Egykor üzletek, lakások, mozi működött benne, ma a Kecskeméti Képtár található itt.

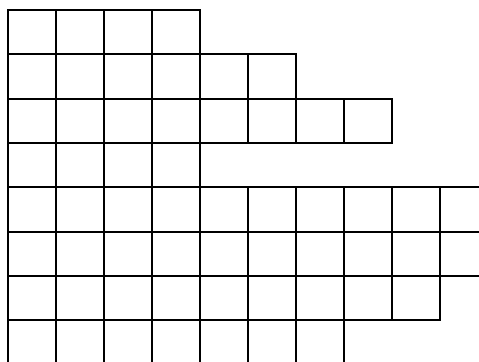
Az épület legfőbb jellemzői: a homlokzati falsík színes üveg díszítése, melynél a tulipános motívumkincs dominál, a kétemeletes homlokzatnak a hullámvonalú lezárása, a díszes kiképzésű, magas tető. A mázas homlokzatkíszereteket és a tetőcserepeket itt is – mint a Nagytemplomnál is – a Herendi porcelángyár készítette.

9 pont

2. „A török félhold árnyékában”

Állítsatok össze az összekevert betűkből egy-egy szót, amely a török időkhöz kapcsolódnak. Megoldásaitokat rövid szómagyarázattal egészítsétek ki!

1. diák
2. kaboza
3. kunkovoj
4. aspa
5. cinkos rája
6. náلكokpa
7. dinka iksz
8. kizsháp

16pont

szómagyarázat :

.....

.....

.....

3. „A török kori Kecskemét”

Tagoljátok a mondatokat szavakra, s ezeket az idézeteket keressétek meg a Török kori Kecskemét ill. Piac tér c. paneleknél. Válasszátok ki azokat a kifejezéseket, amelyek nem szerepelnek az eredeti mondatokban. Megfejtésként csak a kakukktőzés szavakat kell beküldönetek!

- Aközépkortólkezdveavárosnakháromplébániatemplomavolt,aSzentMiklós–templom(ma:Öregtemplom,Barátoktemploma),ÖregtemplomilletveaBoldogasszonytiszteletéreszentelt,gyakranHomokikápolnakéntemlegetettegyház,melyamaKápolnautcábanállt.Aferencesek1644tőlveltékátaSzentMiklóstemplomotésahíveklelkgondozását,ésrendházukatatemplomszomszédságábanépítettékfel.A16-17.századbanareformátusokimaházatemeltek.
- Aközpontiactértőlindultakkiazokakereskedelmifőútvonalak,amelyekatelepülésfővázátjelentették:aKőrösiutca(ma:Nagykőrösiutca),aPálkai/Halasiutca(ma:Halasiút),Máriaút(ma:Rákócziút)aSzentlőrinci/Csongrádiutca(ma:Csongrádiút),aSzolnoki utca(maSzolnokiút).Vásárinagyutca/Nagyutca(ma:Petőfiutca).
- Apiac,amelyrőlazelsőemlítés1393ból származik,illetveapiactéraközösségiélet egyiklegjelentősebbszervezőerejevolt,ésjelentősenbefolyásoltaavárosszerkezet alakulását.Apiactérenálltakatemplomok,acéhműhelyek,aziskolák,avárosháza,sőtapellengérésaderesis.Itttartottákavárosigyűléseket,éssugáriránybaninnenágaztakszétakereskedelmiirányokatismutatófőutcák.
- Az1670-esévekbenapiactérenésaszomszédosVásáriutcábanmárállandóbolt helyiségekisállottak,ittahelyikézművesekárultákportékáikat.Apiaciárusok többségeazonbankocsiról,kordérol,földreállítottideiglenesstandokonárult. Apiacon,illetveafőközlekedésiutakmenténépültekavárosifenntartásbanműködőkocsmák,csapszékek,falatozókésvendégfogadók,amelyekahelybéliékésapiacokra,hetivásárokraérkezőkigényeitelégítettékki.

5 pont

3. „Céhek, céhemlékek”

A) A táblázatban régi mesterségek rejtőznek. Keressétek meg mind a 14-et és írjátok le, hogy mivel foglalkoztak ezek az iparosok!

VAR	DI	NOS	KO	MA	ROS	SZAP
HÉSZ	TÓ	MOL	TÍ	A	MÉ	SZŰR
CSIZ	BÓ	HA	ZSÉR	GA	MÉ	LÁSZ
PA	SZÁ	PÉK	VÁCS	SZA	NÁR	MÁR

28 pont

B) Készítsétek el az egyik céhmesterség pecsétjét!

10 pont

4. „Eszperente nyelven Ferencsek élete”

Milyen hasznos tevékenységeket folytattak a ferences atyák?

Eszperente nyelvbe bújtattuk a megoldásokat. Írjátok le a legfontosabb feladataikat!

A ferences atyák tevékenységét a regula (rendszer) szabályozta, amelyet a szegénység eszménye határozott meg.

Fő feladataik:

1. Egy szent helyen, ferences emberek szent énekét és beszédét rebegtek rendszeresen.
2. Szent beszédet terjesztették,
3. Felfedezésekben és szellemtermékekben mélyen betemetkeztek,
4. Kertben rendet teremtettek, természetek, érett termékeket beszédtek,
5. Ferencsek szent emberekre emlékezve, nevezetes eseményeket rendeztek évente egyszer-egyszer.
6. Gyerekeknek, érettebb és meglelt embereknek rendezvényeket szerveztek,

.....
.....
.....
..... 6 pont

5. „Számisztika”

Keressétek a helyes számokat a következő meghatározásokhoz!

1. A vásártartásáról először ebből az évből van adatunk,
2. Szent Lőrinc napja augusztus hányadik napjára esik?
3. Hány krajcáros volt korabeli nevén az öreg garas?
4. Budát ebben az esztendőben foglalta el a török,
5. 1586–1587-ben az érsekújvári vámnál ennyi darab szarvasmarhát és ennyi lovat vámoztak el a kecskeméti kereskedők.

+					
	2	2	4	0	1

6 pont

6. Zeneutazás

- A) Milyen zenei műfajú átdolgozás készült *A Beszélő köntös* című regényből?
B) Keressétek meg a kiállítás anyagában, ki rendezte a zenés előadást, és kik voltak a főbb szereplők?

.....

.....

.....

.....

Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös

1. „SMS”

Készítsétek el 160 karakterben Mikszáth művének összefoglalóját!

10 pont

2. „Gyors Kvíz”

1. Mikor játszódik a regény?

- a) 18. század b) 15. század c) a 150 éves török uralom idején d) 19. század eleje

2. Kik szabadították ki Cinnát a vérpadról?

- a) kunok b) törökök c) zsidók d) kurucok

3. Mire ítélték Cinnát a Kecskemétiék?

- a) száműzésre b) halálra c) életfogytiglanra d) deresre

4. Mit kaptak a Kecskemétiék ajándékba a szultántól?

- a) 100 aranyat b) egy hímezett köntöst c) menlevelet d) szabad királyi városi címet

5. Ki Lestyák Mihály?

- a) kassai polgármester b) egri katona c) kecskeméti főbíró d) debreceni főbíró

6. Mivel kezdődik a regény cselekménye?

- a) a főbíró halálával b) túszejtési akcióval c) kuruc rajtaütéssel d) török rajtaütéssel

7. Hány lányt visznek a kecskemétiék ajándékba a törököknek?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4

8. Ki a regény főszereplője?

- a) Cinna b) Olaj bég c) az öreg szabó d) Lestyák Mihály

9. Kinek a végzetét teljesítette be a köntös?

- a) Kecskemétét b) Lestyák Mihály apját c) Cinnáét d) Lestyák Mihályét

10. Ki volt a főbíró kedvese?

- a) Cinna Panna b) Dobó Katica c) Rozali d) Cinna

11. Hol tartotta beiktatását Lestyák Mihály?

- a) egy körtefán b) Városházán c) templomban d) vásártéren

12. A kecskeméti követség mellett melyik város küldöttei járulnak még a szultán elé?

- a) Debrecen b) Nagykőrös c) Cegléd d) Szeged

13. Lestyák Mihály kivel raboltatja el Kecskemét egyházi személyeit?

- a) Horváth Jánossal b) Csuda Istvánnal c) Andrási Józseffel d) Péterffy Gáborral

13+1. Hogyan döntik el a városi atyák, hogy ki legyen a főbíró?

- a) népszavazással b) szultán választja ki c) aki a legrövidebb pálcát húzza
d) kockahúzással

14pont

3. Keresztrejtvény

Mit jelentenek a következő kifejezések?

A következő idegen kifejezések a regényhez kapcsolódnak. (Segít a könyv jegyzete)

1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			

1. Díszruha

2. Beiktatás a főbírói székbe.

3. Zárdafenök a ferences rendi szerzeteseknél.

4. Vándorló pásztorok vesszőből font, fedetlen pihenője.

5. Szavazat

6. Ebből az anyagból készült a kaftán.

7. A kődmön színes hímzése.

8. A gyorscsárdás változata.

9. Tanács.

Megoldás:

Milyen kéressel fordultak a szultánhoz?

12 pont

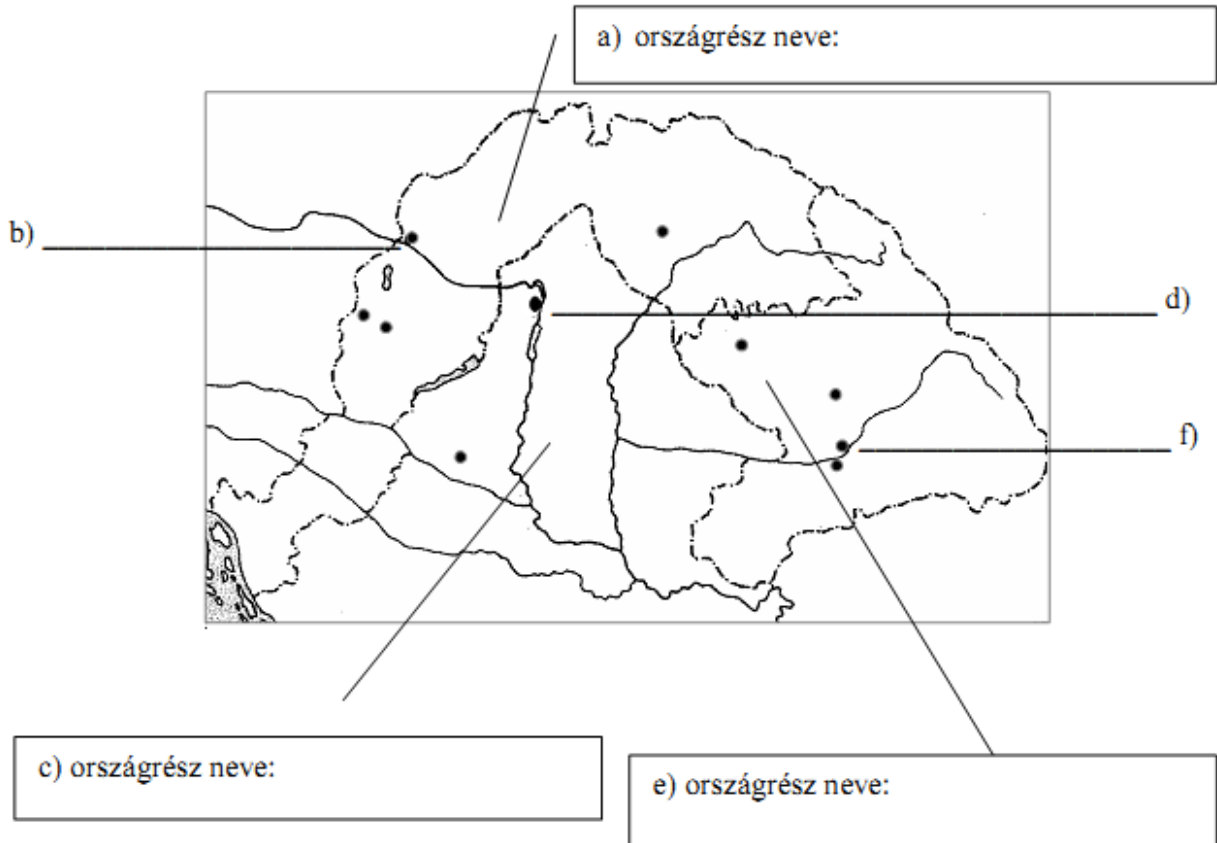
4. Kiktől hangzottak el a következő mondatok?

- „- Már én pedig azt mondom, hallja kegyelmeitek, hogy nem elkergetni kell a törököt, hanem idehozni Kecskemétre!”
- „Hát az történt, jelentem alássan, hogy elkergettem a tatár sereget. Takarodnak immár lóhalálában.”
- „... láttuk odakünn a nagykőrösi deputációt, és arra kérjük mély alázattal őfelségét, bármit kérnének is őkegyelmeik, ne adja meg nekik.”
- „... körülnézegetem, kitanulmányozom a kaftánt, megvarrom a párját, gyorsan, mint a karikacsapás, s olyan lakodalmat csapunk, mint a pinty...”

4pont

5. Térkép

1. Írd be a téglalapokba a három részre szakadt Magyarország ország-részeinek nevét, a vonalakra pedig a fővárosaikat!

6pont

6. Írjátok le, miként tudott a köntös beszélni!

A Sejk-el-islam jegye volt a kaftánon, s Olaj bég, amikor meglátta, engedelmeskedett a kabát gazdájának.

2 pont

Felhasznált irodalom: Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös

Beküldési határidő: 2015. november 13.

Eredményes, jó munkát kívánunk!

A szervezők